Előszó

Milyen módon, milyen időtávban, milyen fejlesztési területeket előtérbe helyezve, milyen programok mentén válhat versenyképessé a székelyföldi térség? A válaszokat keresők ma már egyetértenek abban, hogy egy átfogó és sikeres agrárinnovációs folyamat nélkül ez a vidéki térség aligha válhat versenyképessé. Ezt igazolja a térség természeti-társadalmi adottságainak egész sora, a lakosság foglalkoztatási szerkezete, a birtokrendszer jellege, az alulról szerveződő fejlesztési programok iránti térségi fogékonyság, s nem utolsósorban a sok száz helyi vagy kistérségi agrárinnovációs kezdeményezés. Olyan innovációs folyamatról kell beszélnünk, amely az agrártermeléshez kapcsoltan igyekszik biztosítani a tartós foglalkoztatást, a megfelelő életminőséget, az agráriumot összehangolja az életvezetés egyéb területeivel, és erősíti a térségi/helyi identitást. Az agrárinnováció már nem csupán egy ágazat és az ahhoz kapcsolódó szakmai elit feladata, hanem olyan problémakör, amelyben a gazdaság, az életminőség és az identitás összetevői kölcsönös összefüggésben jelennek meg.

Mi szükséges a sikerhez? A vidéki térségek felzárkózása kapcsán gyakran két feltételt említenek, s ez Székelyföld esetén sincs másként. A siker egyik feltétele a belső adottságok hasznosítása, az alulról szerveződő fejlesztési folyamatok ereje. A másik fontos feltétel a nyitottság, az új tudások befogadása, az együttműködési készség, a hálózatokba való bekapcsolódás gyakorlata.

A székelyföldi térség számára különleges esélyt jelent az, hogy egyszerre nyílik lehetőség a kárpát-medencei magyar közösségek hálózatába való bekapcsolódásra, s ugyanakkor egy nemzetpolitikai irányultságú vidékfejlesztési stratégiai programba való integrálódásra. Ez utóbbira a 2012. február 7-én aláírt Megállapodás kínál hivatalos keretet, amelyben Magyarország Kormánya és a kárpát-medencei magyarság képviselői nyilvánítják ki együttműködési szándékukat, hangsúlyozva, hogy a vidéki térségek fejlesztése a magyarság megmaradásának is nemzetpolitikai, stratégiai alapkérdése.

A fentiekben jelzett megállapodás a kárpát-medencei vidékfejlesztési együttműködés intézményes folyamatát indította el. Ez az intézményes folyamat a Vidékfejlesztési Minisztérium szervezésében és támogatásával zajlik. Székelyföldi vonatkozású eleme volt a székelyföldi civil szervezetekkel szervezett budapesti

kerekasztal megbeszélés (2012. július 18-án), illetve a Csíkszeredában 2012. szeptember 17-én, a Pro Agricultura Hargitae Universitas Alapítvány székhelyén szervezett Székelyföldi Agrárinnovációs Fórum.

Ebben a szakpolitikai folyamatban merült fel az az igény is, hogy az egyes térségek jelenlegi agrárinnovációs folyamatairól szülessenek olyan „helyzetképek", amelyek közelebb visznek az adott térség agrárszereplőinek és agrárkezdeményezéseinek megértéséhez, s támpontokat adnak a támogatáspolitika további lépéseinek kidolgozásához. A csíkszeredai székhellyel működő Pro Agricultura Hargitae Universitas Alapítvány keretében szerveződött Agrárinnovációs Centrum vállalta fel az első ilyen szakmai munka megszervezését.

Jelen kötet bevezető tanulmánya ennek a helyzetképelemző munkának a szakmai eredményeit foglalja össze. Fölvázolja a térségi agrárinnovációs folyamatot meghatározó térségi összetevőket, összefoglalja az agrárinnováció térségi szereplőivel kapcsolatos elemzések eredményeit, javaslatokat fogalmaz meg a támogatáspolitikai gyakorlatra vonatkozóan. A kötet második és harmadik része részelemzéseket és interjúkat tartalmaz, amelyek a 2012 szeptemberében Csíkszeredában szervezett Székelyföldi Agrárinnovációs Fórum főbb kérdéseihez kapcsolódva körvonalaznak mozaikszerű, szemléletes képet erről a sokszereplős, folyamatosan változó, ma még gyakran ellentmondásos térségi folyamatról.

Meggyőződésünk, hogy ma minden vélemény, minden álláspont, minden kezdeményezés fontos – ideértve a szakmai elemzéseket is –, amely gazdagítja ezt a komplex térségi társadalmi folyamatot, s amely segít abban, hogy ez a többirányú, ma még sok elemében bizonytalan innováció a térség versenyképességét erősítő társadalmi folyamattá álljon össze.

Ezúttal is szeretnénk megköszönni mindenkinek a segítségét, aki véleménnyel, szakmai tanáccsal, információval, adatokkal segítette munkánkat. Közülük csak kevesen vannak jelen szerzőként is a kötetben, azonban bízunk abban, hogy az agrárinnovációs témák nyilvános megjelenítésében és társadalmi vitájában ez a munka csupán a kezdet.

Csíkszereda 2012. március

A szerkesztők